

DEPARTMENT OF
POLITICAL SCIENCE

FOUNDED 1999

Евразийский национальный университет имени Л.Н. Гумилева
Факультет журналистики и политологии
Кафедра политологии

**ҚАЗАҚСТАНДЫҚ ҚОҒАМНЫҢ
ӘЛЕУМЕТТІК-САЯСИ МОДЕРНИЗАЦИЯСЫ:
ПЕРСПЕКТИВАЛАР МЕН СЫН-ҚАТЕРЛЕР**

Х-шы Халықаралық ғылыми-практикалық
конференция материалдары
5 мамыр 2020 ж.

**СОЦИАЛЬНО-ПОЛИТИЧЕСКАЯ МОДЕРНИЗАЦИЯ
КАЗАХСТАНСКОГО ОБЩЕСТВА:
ПЕРСПЕКТИВЫ И ВЫЗОВЫ**

Материалы X-Международной
научно-практической конференции
5 мая 2020 г.

Нур-Султан, 2020

УДК 327(063)
ББК 66.4 (0)
С 69

Редакционная коллегия:

Доктор политических наук, профессор **Р.А. Нуртазина**, Казахстан
Доктор политических наук, профессор **Е.В.Матвеева**, Россия
Доктор политических наук, профессор **Хасан Язиджы**, Турция
Депутат VI Созыва Палаты представителей Национального собрания
Республики Беларусь – **Жданович Павел Леонидович**

Организационный комитет конференции: E-mail: polscience323@gmail.com

Информация о конференции на сайте: enu.kz

Рыстина И.С. – доктор PhD, доцент, зав.кафедрой политологии

Копежанова Д.Е.- доктор PhD, доцент кафедры политологии

Болатулы Нуржан – преподаватель кафедры политологии

«Социально-политическая модернизация казахстанского общества: перспективы и вызовы».

Сборник материалов X- Международной научно-практической конференции. (5 мая 2020 г) – Нур-Султан, ЕНУ им. Л.Н. Гумилева.

ISBN 978-601-337- 131-3

Сборник материалов международной научно-практической конференции содержит тезисы докладов преподавателей, докторантов PhD, магистрантов в области политических наук. Основная тематическая направленность дискуссионных вопросов отражает аспекты реализации социальной политики государства в условиях глобализации, актуальные проблемы политической науки, философии Абая Кунанбаева в современных социально-политических реалиях, волонтерства в контексте формирования гражданского общества и реализация программы «Рухани жанғыру», как новые тренды духовного обновления нации.

В докладах сохранен авторский стиль. Материалы сборника предназначены для широкого круга научной и научно-педагогической общественности, могут быть использованы в теории и практике прикладной политологии и международных отношений.

Ответственность за аутентичность и точность цитат, имен, названий и иных сведений, а также за соблюдение закона об интеллектуальной собственности несут авторы публикаций.

ISBN 978-601-337- 131-3

© Кафедра политологии
ЕНУ им. Л.Н. Гумилева, 2020.

2. Попов В.Д. Информациология и информационная политика. М.: Изд-во РАГС, 2001.-255с.
- 3.ПочепцовГ.Г.Информационныевойны.КПРФ//URL://kprf.ru/library/classics/manuals/4212.html. (дата обращения 5 марта 2020г.).
4. Каратаева, Л. Р. Информационная безопасность vs кибербезопасность: проблемы определения.// Казахстан Спектр. - 2014. - № 1. - С. 6.
5. Александров А.А. Современная психотерапия. - СПб., 1997. - С. 83.
6. Jowett G.S., O'Donnell V. Propaganda and persuasion. - Newbury Park, 1992.- P. 32.
- 7.Баймаханов У.Б. Информационная безопасность как средство противодействия киберпреступности. // Вестник Института законодательства Республики Казахстана. - 2013. - № 1-2. - С. 300.
- 8.UryW.L.a.o.Getting disputes resolved. Designing systems to cut the costs of conflict. - Cambridge, Mass., 1993.-с.78.
- 9.Сабитов Д. Информационная безопасность Казахстана: защита данных и смыслов. - Астана ; Алматы : 2016.-150 с.
- 10.Сыдыков, Г., К вопросу о понятии преступление в сфере информационных технологии: Информационная безопасность. //Вестник университета Кайнар. - 2013. - № 1. - С. 35.
11. Бурова Ю.Е., Стровский Д.Л. Информационная политика и ее формирование в современных российских условиях. /Элар.//URL://elar.urfu.ru/bitstream/10995/23792/3/iurp-2014-123-03.pdf (дата обращения 5 марта 2020г.).
12. Оспанов, Е. Е. Правовое обеспечение информационной безопасности. Наука и жизнь Казахстана. - 2014. - № 3-4 (24-25). - С. 44-48.

Научный руководитель: к.полит.н., профессор Онучко М.Ю.

Байдолда Өнербек
Л.Н. Гумилев атындағы ЕҰУ-нің
журналистика және саясаттану факультеті,
саясаттану мамандығының 4 курс студенті
baidolda_o@mail.ru
Нұр-Сұлтан қ, Қазақстан

«ҚАЗАҚСТАН РЕСПУБЛИКАСЫНЫҢ АҚПАРАТТЫҚ САЯСАТЫ: “ ЦИФРЛЫ ҚАЗАҚСТАН ” БАҒДАРЛАМАСЫНЫҢ ӨЗЕКТІЛІГІ НЕГІЗІНДЕ»

Annotation. In the modern information society, accelerated changes and prospects for social development in the world of global communications are directly related to the state of the information sphere. Every year, the volume of information used in various spheres of society and its citizens increases exponentially, which inevitably increases the need and importance of taking this information into account. The information explosion observed today is connected with the development of information technologies, on the one hand, and encourages their further development on the other hand.

Кілт сөздер: цифрлы қазақстан, astana hub, ақпараттық саясат, цифрлы экономика, жаһандану.

Бүгінгі таңда әлемде «цифрлық экономика» феномені туралы бірыңғай түсінік жоқ, сонымен қатар «электрондық экономика», «жаңа технологиялық әлем тәртібі», «API экономикасы», «қолданбалы экономика» және «креативті экономика» терминдері де қолданылады. Әлемдік қоғамдастықтың еуропалық бөлігі «цифрлық экономика» терминін

жиі қолданады, ал американдық бөлігі технологиялық - «API экономия» болуға бейім. Алғашқы ұғымдар, сонымен қатар қазіргі цифрлық экономика тұжырымдамасы 20 ғасырдың соңында пайда болды: 1994 жылы канадалық ғалым Д.Таскотт сандық үй иесіне келесі анықтама берді - бұл ақпараттық компьютерлік технологияларды қолдануға негізделген экономика.

Сонымен бірге американдық компьютер ғалымы Н.Негропonte физикалық заттар материясын құрайтын атомдарды өңдеуден бастап, бағдарлама кодтарының мәселесін құрайтын биттерді өңдеуге көшу үшін метафораны қолданды.

Әлемдік нарықта цифрлық артықшылыққа қол жеткізу арқылы бәсекеге қабілеттілікті арттыру әдістеріне негізделген көптеген елдер өздерінің даму стратегияларының негізгі басымдықтарын айқындады.

Цифрландыру процесі бүгінде әлемнің барлық дерлік елдеріне әсер етеді. Сонымен қатар, әр елдің өзі цифрлық дамудың басымдықтарын анықтайды. Қазір әлемнің 15-тен астам елі цифрландырудың ұлттық бағдарламаларын жүзеге асыруда.

2015 жылы Дүниежүзілік экономикалық форум (ДЭФ) арнайы ұзақ мерзімді цифрлық трансформация бастамасы Digital Transformation Initiative (DTI) бағдарламасының басталғаны туралы жариялады, оны жасаушылар ойлағандай, «бизнес пен қоғамды әрі қарай цифрландырудың жаңа мүмкіндіктері мен бағыттарын анықтайтын орталық» болуы керек, ал DTI бастапқыда. Ол кең көлемді «Төртінші өнеркәсіптік революция» тақырыбының маңызды құрамдас бөлігі болып табылады.

Еуропалық Одақта Еуропалық Комиссия 2021–2027 жылдар аралығын ұсынады. бірінші сандық Еуропа бағдарламасын жасаңыз, оған 9,2 млрд еуро осы аймақ елдерінің суперкомпьютерлер, жасанды интеллект, киберқауіпсіздік және электрондық үкімет сияқты дамыған салалардағы позициясын нығайтуға инвестицияланады.

Қазақстан Республикасының Президенті Нұрсұлтан Әбішұлы Назарбаев 4.0 индустриялық революция шеңберінде цифрландыруға бағыт берді, оған түрлі секторларды цифрландыруға бағыт қойылды .

Осыған байланысты Қазақстанда «Цифрлық Қазақстан» деп аталатын мемлекеттік бағдарлама әзірленді.

Қазақстан Республикасы Президентінің 2017 жылғы 31 қаңтардағы «Қазақстанның Үшінші жаңғыруы: жаһандық бәсекеге қабілеттілік» Жолдауы бағдарламаны әзірлеу үшін негіз болды.

Қазіргі заманғы Қазақстанның мемлекеттік бағдарламасы – «Цифрлық Қазақстан» 2017 жылдың басында бастау алды.

Бағдарламаның басты мақсаты – «цифрлық экожүйені прогрессивті дамыту арқылы халықтың өмір сүру сапасын және Қазақстан экономикасының бәсекеге қабілеттілігін арттыру». Оны әзірлеуге "Қазақстан Республикасының 2020 жылға дейінгі Стратегиялық даму жоспары туралы" Қазақстан Республикасы Президентінің 2010 жылғы 1 ақпандағы № 922 Жарлығы негіз болды. Қазақстанда 2017 жылға дейін цифрландыру жағдайын қарастырайық.

90-шы жылдары Үдемелі индустриялық-инновациялық даму жөніндегі мемлекеттік бағдарлама басталды, «Болашақ» халықаралық білім беру бағдарламасы бастамашылық етілді , 2005 жылы "электрондық үкіметті" қалыптастыру басталды .

Сондай-ақ, Қазақстанда инновациялық экожүйенің бірқатар элементтері құрылды, «Алатау ИТП» АЭА, «Назарбаев Университеті» ДБҰ жұмыс істейді, Astana hub халықаралық технопарк іске қосылды. Елдің ересек халқының 3/4 сандық сауаттылықтың базалық деңгейі бар, 3/4-тен астам Интернетке қол жеткізе алады.

Интернет біздің өмірімізді түбегейлі өзгертуге қауқарлы - экономика мен білім мәселесінен электронды үкімет мәселелеріне дейін қамтиды. Қазіргі күні елімізде дамыған университет пен мектептегі «kundelik.kz» және «platonus» қосымшаларынан бастап, «egov.kz» үкіметтік порталына дейін цифрландыру ауқымды жүзеге асырылуда, оның

**«Қазақстандық қоғамның әлеуметтік-саяси модернизациясы: перспективалар мен сын-қатерлер» атты
X-шы Халықаралық ғылыми-практикалық конференция жинағы**

барлығы әлемдік тәжірибе негізінде жасалған.

«Цифрлы Қазақстан» мемлекеттік бағдарламасы 2017 жылғы 12 желтоқсандағы №827 қаулысымен бекітілді [20, 161 б.]

Бұл бағыттар өз кезегінде белгілі бір уақыт аралығында елдің цифрлық әлеуетін арттырады. Бұл бағыттардың қаншалықты нәтиже беріп жаққандығын және елдің цифрлық дамуының артқанын сандық бәсекелік қабілеттіліктің әлемдік рейтингінен көруге болады.

Бүкіләлемдік цифрлық бәсекеге қабілеттілік рейтингінде 2019 жылғы қыркүйек айының қорытындысы бойынша Қазақстан үш сатыға көтеріліп, 63 мүмкін орынның ішінен 35-орынға тұрақтады. Көшбасшылықты АҚШ, Сингапур, Швеция, Дания және Швейцария сақтап қалды.

«Ақпараттық Қазақстан - 2020» мемлекеттік бағдарламасын жүзеге асыруды Қазақстан Республикасының Көлік және коммуникация министрлігі, сондай-ақ орталық және жергілікті басқару органдары, жергілікті басқару органдары жүзеге асырады. 1 Қосымша

Бағдарламаның мақсаты - ақпараттық қоғамға көшу үшін жағдай жасау.

Бағдарламаның міндеттері:

- мемлекеттік басқарудың тиімділігін арттыру.

- инновациялық және ақпараттық-коммуникациялық инфрақұрылымның қол жетімділігін қамтамасыз ету.

- қоғамның әлеуметтік-экономикалық және мәдени дамуы үшін ақпараттық орта құру.

Бағдарламаны іске асыру 2 кезеңге есептелген:

1 кезең: 2013–2017 жж

2 кезең: 2017-2020 жж

«Ақпараттық Қазақстан 2020» Мемлекеттік бағдарламасын іске асырудың үш жылының нәтижелері бойынша іс-шаралардың 70% -ы аяқталды, нысаналы индикаторлар 40% -дан асырылды. Алайда, ғаламдық ауқымда АТ-ның қарқынды дамуы өз ережелерін талап етеді және барабар әрі уақтылы әрекет етуді талап етеді. Сондықтан, Қазақстан үшін келесі қадам - бұл ұлттық экономиканың негізгі салаларын, білім беру, денсаулық сақтау, сонымен қатар мемлекет пен қоғам мен бизнестің өзара әрекеттесу саласын қайта құру процесін бастау.

1-кесте

2016-2018 жылдардағы Қазақстанның «технологиялық даму деңгейі» факторы бойынша жаһандық бәсекеге қабілеттілік индексінің көрсеткіштері

№		2016	2017	2018
1	100 адамға шаққандағы ұялы байланыс абоненттерінің саны, бірл	143	148	143
2	100 адамға шаққандағы тіркелген интернет абоненттерінің саны, бірл	13	14	13
3	100 адамға шаққандағы кең жолақты интернет абоненттерінің саны, бірл	13	14	13
4	100 адамға шаққандағы компьютерлермен халықты қамтамасыз ету, бірлік	28	28	28
5	100 адамға шаққанда 6-74 жас аралығындағы интернетті пайдаланушылар саны, адам	77	79	81
6	16 адамға дейінгі интернет пайдаланушыларының саны 100 адамға, адамға	80	82	83

Ел экономикасы цифрландырылуда. 2018 жылы компьютерлерді қолданатын ұйымдардың үлесі 70,7% -дан 77,7% -ға дейін өсті. Сонымен бірге интернетке қол жетімді ұйымдардың үлесі 2017 жылғы 67,7% -дан 2018 жылы 75,1% -ға дейін, ал интернет-ресурстарға ие ұйымдардың үлесі 21,7% -дан 22,3% -ға дейін өсті (кесте 2).

**«Қазақстандық қоғамның әлеуметтік-саяси модернизациясы: перспективалар мен сын-қатерлер» атты
Х-шы Халықаралық ғылыми-практикалық конференция жинағы**

2-кесте

2017-2019 жж. ұйымдарда ақпараттық-коммуникациялық технологияларды қолдану көрсеткіштері,%

3-кестеде Қазақстандағы ұйымдардағы компьютерлер саны көрсетілген, үш жыл

№		2017	2018	2019
1	Компьютер қолданатын ұйымдардың пайызы	70,7	77,7	83,9
2	Интернетке қосылған ұйымдардың пайызы	67,7	75,1	81,1
3	Интернет-ресурстар бар ұйымдардың үлесі	21,7	22,3	19,9
4	Бұлтты IT-қызметтерді пайдаланатын ұйымдардың үлесі			8,9
5	Интернет арқылы тауарлар мен қызметтерге тапсырыс алған ұйымдардың пайызы	1,5	1,6	5,0
6	Интернетте тауарлар мен қызметтерге тапсырыс беретін ұйымдардың үлесі	6,1	4,9	7,7
7	Интернет-порталды қолданатын ұйымдардың пайызы			49,1
8	Интернетті қолданатын ұйымдардың пайызы	30,2	32,5	
9	Ішкі желілерді (LAN) пайдаланатын ұйымдардың пайызы	30,3	27,0	
10	Extranet пайдаланатын ұйымдардың пайызы	2,9	3,3	

ішінде ол 15% артты.

3-кесте

Ұйымдардағы компьютерлер саны (мемлекеттік басқару ұйымдарын қоса)

№		2017	2018	2019	Өсу қарқыны, %
1	Қазақстан Республикасы	977192	1042813	1124080	115,0%
2	Ақмола облысы	33497	34903	35418	105,7%
3	Ақтөбе облысы	39617	41716	48175	121,6%
4	Алматы облысы	39897	41673	44426	111,4%
5	Атырау облысы	52887	55952	63050	119,2%
6	Батыс Қазақстан облысы	35246	32613	33744	95,7%
7	Жамбыл облысы	24953	24994	26579	106,5%
8	Қарағанды облысы	78664	80210	90328	114,8%
9	Қостанай облысы	44157	44336	46101	104,4%
10	Қызылорда облысы	23194	26809	25870	111,5%
11	Маңғыстау облысы	37263	37060	40157	107,8%
12	Павлодар облысы	52285	48789	54390	104,0%
13	Солтүстік Қазақстан облысы	48411	29044	28848	59,6%
14	Түркістан облысы	29159	25294	31308	107,4%
15	Шығыс Қазақстан облысы	63988	75583	72010	112,5%
16	Астана қаласы	136480	169724	170739	125,1%
17	Алматы қаласы	237494	235142	275464	116,0%
18	Шымкент қаласы		38971	37473	96,2%

Қорытындылай келе, Ақпараттық-коммуникациялық технологиялардың (АКТ), оның ішінде интернеттің қарқынды дамуы көптеген ғалымдар индустриялық қоғам сияқты ұғымға ұқсас сандық (ақпараттық) мемлекет деп аталатын билік пен қоғамның жаңа түріне қозғалысты айқындайтын қазіргі заманғы жаһандық процестердің бірі болып табылады. Цифрлық мемлекеттің тән белгілері: әлеуметтік, оның ішінде шаруашылық өзара іс-қимылдың едәуір бөлігін электрондық кеңістікке көшіру; жұмыспен қамтудың қашықтықтан

нысандарын дамыту және ақпарат беру болып табылады.; роботталған және бағдарламаланатын тірі еңбекті ығыстыру (өндірістің едәуір бөлігін сандық форматқа ауыстыру); электрондық ақшаның пайда болуы; экономикалық агенттердің өзара іс-қимылының жаһандануы, оның ішінде құнды құрудың жаһандық желілерін қалыптастыру есебінен (географиялық орналасу факторының әсерін төмендету); электрондық демократияны дамыту (ашық деректер, электрондық дауыс беру, оның ішінде ашық).

Зерттеу барысында Қазақстанда бүгінде жетілген сандық мемлекетті қалыптастыру үшін ресурстар бар деген тұжырым жасалды. Мұндай жағдайларда бейінді министрліктердің немесе мемлекеттік корпорациялардың басшылығымен бірқатар индустриялық цифрлық платформаларды құру неғұрлым ұтымды қадам болып табылады. Мұндай платформалар цифрлық мемлекетті барынша жылдам дамыту және ілеспе технологияларды тарату үшін қажетті инфрақұрылымдық базис жасайды

ПАЙДАЛАНЫЛҒАН ӘДЕБИЕТТЕР ТІЗІМІ

1 Тапскотт, Дон. Электронды-сандық қоғам: желілік интеллект дәуірінің артықшылықтары мен кемшіліктері / пер.с англ. Игорь Дубинский. Сергей Писаревтің ред. // Киев. – INT баспасөз; Мәскеу. - Релф бук.-1999.-432 б.

2 Батырбаева, А. К. Цифрландырудың жаһандық трендтері және халықаралық тәжірибе/ // Жас ғалым. — 2019. — № 15 (253). — 16-17 б. - URL: <https://moluch.ru/archive/253/58065/> (өтініш берген күні: 13.04.2020)

3 Цифрлық Қазақстан "мемлекеттік бағдарламасын бекіту туралы "Қазақстан Республикасы Үкіметінің 2017 жылғы 12 желтоқсандағы № 827 Қаулысы)

4 "Қазақстан Республикасының 2020 жылға дейінгі Стратегиялық даму жоспары туралы" Қазақстан Республикасы Президентінің 2010 жылғы 1 ақпандағы № 922 Жарлығы

5 "Цифрлық экономиканы" қалыптастыру, дамыту және іске асыру көзқарасының дүниетанымдық тәсілі // қазіргі заманғы АТ және АТ-білім беру. — 2017. — №1. — 237-251 б.

Ғылыми жетекші – с.ғ.к, Жанпейісова Қ.Д.

УДК 321.022

Байшань Гулицзын

Докторант 1-курса (PHD) кафедры политологии,

Факультета журналистики и политологии,

Евразийский национальный университет им. Л.Н. Гумилева,

Gulzy0930@mail.ru

г. Нур-Султан, Казахстан

ОБРАЗОВАТЕЛЬНАЯ ПОЛИТИКА КИТАЯ ВО ВРЕМЯ ПРОФИЛАКТИКИ И БОРЬБЫ С COVID-19 – ВОЗМОЖНОСТИ ДЛЯ КАЗАХСТАНА

Аннотация

Дистанционное образование, вызванное информатизацией, способствовало диверсифицированному развитию образования, и появление коронавирусной инфекции оказало большое влияние на образование во всех странах мира и способствовало развитию онлайн-образования. В этой статье будет проанализирована образовательная политика Китая во время распространения COVID-19.

Annotation